

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

DSA-ZASK.030.41.2024.LC

\$Id_dokumentu

Warszawa, 05-06-2024

Protokół z posiedzenia Międzyresortowym Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze w dniu 29 kwietnia 2024 r., godz. 12:00

Miejsce: siedziba Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz on-line

W spotkaniu uczestniczyli:

MKiŚ:

1. **Urszula Zielińska**, Sekretarz Stanu MKiŚ;
2. **Szymon Tumielewicz**, Z-ca Dyrektora w Departamencie Strategii i Analiz;
3. **Marta Zimny**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Ochrony Przyrody;
4. **Louis Courseau**, Ekspert w Departamencie Strategii i Analiz;
5. **Anna Jastrzębska**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Edukacji i Komunikacji.

Spoza MKiŚ:

6. MAP: **Jonasz Drabek**, Z-ca Dyrektora w Departamencie Nadzoru I;
7. MP:
 - **Michał Rospędek**, Z-ca Dyrektora w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa;
 - **Tomasz Stec**, Naczelnik w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa (udział online);
 - **Justyna Walus**, Starszy Specjalista w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa (udział online).
8. MSWiA (online):
 - **Wiesław Leśniakiewicz**, Podsekretarz Stanu;
 - **Jolanta Golik**, Wydział Usuwania Skutków Klęsk Żywiotowych w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego;
9. MRiRW: **Marta Jamróż**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Rybołówstwa;
10. GDOŚ:
 - **Marek Kajs**, Z-ca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
 - **Anna Ronikier-Dolańska**, Z-ca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
11. GIOŚ:
 - **Joanna Piekutowska**, Główny Inspektor Ochrony Środowiska;

- **Małgorzata Marciniewicz-Mykieta**, Z-ca Dyrektora ds. monitoringu wód.
- 12. IOŚ-PIB: **dr. hab. inż. Krystian Szczepański**, Dyrektor;
- 13. PGW WP: **Przemysław Gruszecki**, Dyrektor Departamentu Zarządzania Środowiskiem Wodnym (udział online);
- 14. IMGW-PIB: **prof. dr hab. Robert Czerniawski**, Dyrektor (udział online);
- 15. GIS:
 - **Krzysztof Saczka**, Główny Inspektor Sanitarny;
 - **Agnieszka Strzemieczna** – Zastępca Dyrektora Departamentu Higieny
- 16. IRŚ-PIB:
- 17. **Agnieszka Napiórkowska-Krzebietke**, Z-ca Dyrektora ds. naukowych (udział online).
 - **Henryk Cichepki**, Kierownik projektu.

Protokół:

W ramach posiedzenia omówiono następujące zagadnienia:

Zakwity *Prymnesium parvum* w kontekście ochrony zdrowia: wpływ toksyn prymnezyn na zdrowie oraz propozycje działań prewencyjnych.

GIS poinformował, że zwrócił się do PZH z prośbą o wykonanie ekspertyzy w zakresie oceny wpływu toksyn prymnezyn na zdrowie.

Poinformował również, że w kontekście „złotej algi” działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej: organy PIS) obejmują 2 obszary:

- jakości wody w kąpieliskach;
- jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Działania organów PIS są prowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli.

W wyniku katastrofy ekologicznej na Odrze w 2022 r. organy PIS prowadziły wzmożony nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w oparciu o analizę ryzyka dla studni i ujęć, na które potencjalnie mogło oddziaływać zanieczyszczenie skutkujące masowym śnięciem ryb. Monitorowano wodę z ujęć (głębinowych) sąsiadujących z rzeką (do 2 km od rzeki) oraz ujęć dla których z dokumentacji hydrogeologicznej wynikała możliwość zasilenia przez wodę z Odry w krótkim czasie, a także wody surowej w ujęciach i studniach indywidualnych, na które potencjalnie mogło oddziaływać zanieczyszczenie wzmocniły nadzór w dorzeczu Odry: dokonano ok. 65 000 oznaczeń parametrów jakości wody, w tym większość oznaczeń dotyczyło wody pochodzącej z ujęć. GIS podkreślił również, że wody

rzeki Odry nie stanowią części wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

W zakresie jakości wody w kąpieliskach GIS podkreślił, że z wyjątkiem Zalewu Szczecińskiego, nie ma na wodach rzeki Odry wyznaczonych kąpielisk.

Wyjaśniono, że organy PIS nie są organami odpowiedzialnymi za ryzyko bakteriologiczne związane ze śnięciem ryb. Odpowiedzialność ta spoczywa na Głównym Inspektoracie Weterynarii. W kwestii śniętych ryb, działania organów PIS ograniczają się do kontroli sprzedawców ryb, czyli weryfikacji, czy śnięte ryby nie są oferowane do sprzedaży.

Podkreślono również, że z powodu braku pełnej wiedzy na temat wpływu toksyn produkowanych przez „złotą algę” na zdrowie ludzi, zaleca się zachowanie szczególnej ostrożności poprzez kontynuowanie działań informacyjnych oraz ograniczenie korzystania z wód w przypadku powstania toksycznego zakwitu.

Ustalenia:

- GIS przekazuje wyniki ekspertyz z PZH w zakresie wpływ toksyn prymnezyn na zdrowie niezwłocznie po jego utrzymaniu;
- MKiŚ zwróci się do Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakresie ryzyka bakteriologicznego związanego z śnieciami ryb.

Przedstawienie przez IMGW-PIB modelu hydrologicznego dla rzeki Odry:

IMGW-PIB poinformował, że otrzymał od GIOŚ oraz MAP dane historyczne, odpowiednio w zakresie jakości wód oraz zrzutów z zakładów wydobywczych. Ponadto od ubiegłego tygodnia, zakłady wydobywcze dostarczają na bieżąco dane dotyczące ilości i jakości wód kopalnianych odprowadzanych do Odry lub jej dopływów.

Wobec braku przekazania szczegółowych informacji z stacji pomiarowych przez IRŚ-PIB, obecnie brane są pod uwagę dane dostępne na stronie pomiary.gios.gov.pl.

W rezultacie opóźnienia w przekazywaniu danych, IMGW-PIB będzie w stanie przedstawić omawiany model podczas kolejnego posiedzenia. Oczekuje się, że model ten będzie zdolny do prognozowania stężeń chlorków i siarczanów oraz przewodności elektrycznej wody w okresie do trzech dni wstecz dla górnej części Odry. Jednakże, im dalej w dół rzeki, możliwe jest przedłużenie tego okresu prognozy do sześciu dni.

Przedstawienie przez IRŚ-PIB stanu prac nad stworzeniem monitoringu automatycznego:

IRŚ-PIB poinformował, że 30 stacji pomiarowych zostało zainstalowanych. GIOŚ uzupełnił, że w czwartek 28 z 30 stacji przekazało ich wyników do portalu pomiary.gios.gov.pl (24 sond do portalu produkcyjnego/4 do testowego).

Zwrócono uwagę, że zarządzanie platformą pomiary.gios.gov.pl stanowi obciążenie dla GIOŚ, pomimo, że większość stacji jest w nadzorze RŚ-PIB, a nie GIOŚ. Ponadto stacje pomiarowe IRŚ-PIB badają inne parametry, do których członkowie Zespołu nie mają dostępu przez ww. platformę (np.: mętność, chlorofil a). Projekt IRŚ-PIB przewiduje budowę platformy do końca br.

Ustalenia:

- do końca miesiąca (kwietnia) strona pomiary.gios.gov.pl powinna zostać zasilona danymi przez 30 stacji pomiarowych w wytypowanych lokalizacjach wskazanych na ww. stronie;
- w ciągu miesiąca IRŚ-PIB zaproponuje rozwiązanie w zakresie udostępnienia wyników z stacji pomiarowych instytutu (tymczasowa platforma).

Identyfikacja konkretnych rozwiązań systemowych:

MP poinformowało, że do MKiŚ zostały przekazane ekspertyzy opracowane przez zakłady wydobywcze w zakresie odsalania/redukcji zasolenia wód rzeki Odry.

MKiŚ przedstawiło wstępne wyniki analizy wspomnianych ekspertyz:

- Na wstępie zwrócono uwagę, że:
 - w niektórych wariantach, wydobywanie soli może być rentowną inwestycją;
 - Polska jest importerem soli, co wskazuje na zapotrzebowanie na sól w kraju.Te dwa aspekty skłaniają do stosowania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w kontekście odsalania wód kopalnianych.
- Kanał Gliwicki, zasilany przez rzekę Kłodnicę, jest głównym miejscem rozwoju „złotej algi”. Według szacunków MKiŚ, około połowy ładunku chlorków w wodach Kłodnicy jest odprowadzane przez PGG. Druga połowa jest odprowadzana przez SRK (udział Węglókoks jest minimalny). Udział tych dwóch zakładów jest kluczowa dla redukcji zasolenia Kanału Gliwickiego do bezpiecznego poziomu.
- Zwrócono uwagę na potencjalną rolę tamy wodnej, czyli budowli odcinającej przepływ wody w danym wyrobisku, jako na rozwiązanie relatywnie niedrogie. Ministerstwo Przemysłu zauważyło, że to rozwiązanie ma ograniczony zakres zastosowania, między innymi z uwagi na kwestie bezpieczeństwa.

GIOŚ zwróciło uwagę, że już obecnie działająca instalacja odsalająca może stanowić wiarygodne źródło danych dotyczących kosztów i możliwości technicznych.

GIOŚ zwrócił uwagę, że działająca już obecnie instalacja odsalająca, tj.:w Zakładzie Odsalania Dębieńsko, może stanowić wiarygodne źródło danych dotyczących kosztów

operacyjnych oraz możliwości technicznych. Dzięki temu możliwe jest dokładniejsze oszacowanie efektywności i ekonomiczności procesów odsalania.

Ustalenia:

- MP przeanalizuje temat możliwości zastosowania tam;
- MKiŚ bada potencjalne możliwości finansowania działań związanych z odsalaniem;
- MP/MAP przedstawiają wnioski z już działającej instalacji odsalającej PGWiR w Zakładzie Odsalania Dębieńsko.
- zostanie stworzona grupa robocza ad hoc w celu określenia potrzeb redukcji zasolenia oraz możliwych rozwiązań;
- MKiŚ udostępni ekspertyzy pozostałym członkom zespołu.

MRiRW przedstawił wyniki kontroli ARiMR w zakresie stanu zaawansowania prac nad programem azotanowym (materiał w załączeniu).

PGW Wody Polskie przedstawiło zadanie dotyczące zapewnienia ciągłości morfologicznej rzek. Zadanie to wynika z programu działań II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami i dotyczy całego terytorium Polski, w tym obszaru dorzecza Odry. Aktualnie trwają prace przygotowawcze do rozpoczęcia postępowania przetargowego. Przewidywany czas realizacji zadania to 365 dni od daty podpisania umowy.

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/